

Vývoj České republiky od jejího vzniku po současnost z pohledu vybraných makroekonomických veličin

Ing. Zdeněk Vavrečka, PhD.

Cíl prezentace

- 1. Zaměřit pozornost na ekonomické změny, především privatizaci po roce 1989.
- 2. Metodou dlouhých časových řad zmapovat ekonomický vývoj pomocí vybraných makroekonomických veličin tzn. HDP, nezaměstnanost, mzdy a státní dluh.
- 3. Po vstupu do EU porovnat vývoj vybraných veličin s vývojem EU jako celku a také se Slovenskou republikou, s kterou jsme tvořili jeden stát.

Privatizace v zkratce

- Právní základ velké privatizaci položil zákon č. 92/1991 Sb. o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, podle kterého byly privatizovány střední a velké podniky všech odvětví.
- Zákon umožňoval použití velkého spektra privatizačních metod, jako je dražba, veřejná soutěž, přímý prodej, bezúplatný převod, ale i nestandardní kuponovou metodu.
- Prostřednictvím ní bylo prodáno zhruba 80 % akcií vytvořených akciových společností (první i druhé vlny).

Privatizace v zkratce

- Privatizace nebyla povinná a podmínkou byla plnoletost a nutnost zakoupit za 1000 Kčs kuponovou knížku
- Privatizace majetku se v 1. vlně v r. 1992 zúčastnilo 8,5 milionu občanů ČSFR
- Privatizace majetku v 2. vlně v roce 1994 se zúčastnilo 6,2 milionu občanů samostatné ČR bez občanů Slovenska.

Privatizace v zkratce

- V první vlně na jednoho účastníka připadal majetek s účetní hodnotou 35535 Kčs
- Ve druhé vlně na jednoho účastníka připadal majetek s účetní hodnotou 25160 Kč.
- První vlny se účastnilo 429 investičních privatizačních fondů, z toho 265 českých a 164 slovenských.
- Pro druhou vlnu se v samostatné České republice registrovalo 349 fondů

Privatizace v zkratce

- **Negativem privatizace** bylo především tunelování majetku. Významnou roli sehrál zejména Viktor Kožený a jeho Harvardské investiční fondy.
- **Pozitivem privatizace** bylo, že položila základ pro nový hospodářský vývoj v ČR.

Vývoj HDP

- Hlavním ukazatelem podle něhož se posuzuje výkonnost ekonomiky je HDP.
- **Tab. 1: Vývoj HDP v ČR v letech 1993 až 2013 v mld. Kč, b.c.**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
mld. Kč	910,6	1037,5	1533,7	1761,6	1884,9	2061,6	2149,0	2269,7	2448,6	2567,5

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2688,1	2929,2	3116,1	3352,6	3662,6	3848,4	3759,0	3790,9	3823,4	3845,9	3883,8

Vývoj HDP

- **Tab. 2: Vývoj HDP v ČR v letech 1996 až 2013 v % a reálném meziročním srovnání**

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
%	4,5	-0,9	-0,2	1,7	4,2	3,1	2,1	3,8	4,7

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
%	6,8	7,0	5,7	3,1	-4,5	2,5	1,8	-1,0	-0,9

Vývoj HDP po vstupu do EU

- V roce 2004 ČR vstoupila do EU. Z ekonomického hlediska nás přirozeně zajímá, jak je na tom v rámci EU i naše země.
- Pro porovnání lze použít uměle vytvořenou měnovou jednotku tzv. **PPS** (Purchasing Power Standard) v překladě **standard kupní síly**. Kupní síla 1 PPS odpovídá průměrné kupní síle jednoho eura v EU. Následující tabulky proto uvádějí HDP na jednoho obyvatele v PPS v ČR a v porovnání z EU jako celku.

HDP na 1 obyvatele v PPS

- **Tab. 3: HDP na 1 obyvatele v PPS v letech 1996 až 2013 v běžných cenách**

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PPS	12 074	12 275	12 322	12 764	13 491	14 429	14 990	15 831	16 884

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PPS	17 775	18 912	20 628	20 193	19 373	19 696	20 345	20 669	20 556

HDP na jednoho obyvatele v PPS v EU, ČR a SR

- **Tab. 4: HDP na jednoho obyvatele v PPS
v letech 2004 až 2013 v EU, ČR a SR
(index EU = 100)**

Země	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ČR	78	79	80	83	81	82	81	81	81	80
SR	57	60	63	68	72	73	74	75	76	76

Nezaměstnanost

- Dalším indikátorem, který ovlivňoval a ovlivňuje kvalitu života v naší společnosti je nezaměstnanost.
- **Tab. 5: Obecná míra nezaměstnanosti v letech 1993 až 2013**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
%	4,3	4,3	4,0	3,9	4,8	6,5	8,7	8,8	8,1	7,3
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
7,8	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0

Nezaměstnanost

- **Tab. 6: Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2004 až 2013 v EU, ČR a SR**

Země	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	9,3	9,0	8,2	7,2	7,0	9,0	9,6	9,6	10,4	10,8
ČR	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0
SR	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14,0	14,2

Mzdy

- Tab. 8: Min. mzda v zemích EU (k 1.1. 2014)**

Země	Minimální mzda (v Kč)	Minimální mzda (v národní měně)	Datum poslední změny
Lucembursko	52 455 Kč	1 921 EUR	1.10. 2013
Belgie	41 014 Kč	1 502 EUR	1.12. 2012
Nizozemí	40 577 Kč	1 486 EUR	1. 2014
Irsko	39 922 Kč	1 462 EUR	1.7. 2011
Francie	39 458 Kč	1 445 EUR	1. 2014
Velká Británie	34 549 Kč	1 041 GBP	1.10. 2013
Slovinsko	21 545 Kč	789 EUR	1. 2014
Španělsko	17 613 Kč	645 EUR	1. 2013
Řecko	15 838 Kč	580 EUR	1.3. 2012
Portugalsko	13 244 Kč	485 EUR	1. 2011

Mzdy

Země	Minimální mzda (v Kč)	Minimální mzda (v národní měně)	Datum poslední změny
Lotyšsko	8 738 Kč	320 EUR	1. 2014
Polsko	11 019 Kč	1 680 PLN	1. 2014
Chorvatsko	10 759 Kč	3 018 HRK	1. 2014
Estonsko	9 694 Kč	355 EUR	1. 2014
Slovensko	9 612 Kč	352 EUR	1. 2014
Maďarsko	8 954 Kč	101 500 HUF	1. 2014
ČR	8 500 Kč	8 500 Kč	1.8. 2013
Litva	7 884 Kč	1 000 LTL	1. 2013
Rumunsko	5 136 Kč	850 RON	1. 2014
Bulharsko	4 748 Kč	340 BGN	1. 2014

Mzdy

- **Tab. 9: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v ČR v letech 1993 až 2013**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Kč	5904	7004	8307	9825	10802	11801	12797	13219	14378	15524
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
16430	17466	18344	19546	20957	22592	23344	23864	24455	25067	25128

Mzdy

- **Tab. 10: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v období 2004 – 2013 v indexech nominální a reálné mzdy**

Index /rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prům. nom. mzdy	6,3	5,0	6,6	7,2	7,8	3,3	2,2	2,5	2,5	0,0
Prům. reálné mzdy	3,4	3,0	4,0	4,3	1,4	2,3	0,7	0,6	-0,8	-1,4

Mzdy

- **Tab. 11: Průměrná hrubá měsíční mzda v ČR a SR v letech 2004 až 2013 (v Kč)**

Země	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	17466	18344	19546	20957	22592	23344	23864	24455	25067	25128
SR	14419	15740	17094	18356	19847	20437	21109	21576	22094	22619

- Při porovnání můžeme konstatovat, že průměrná hrubá mzda rostla v každém roce v obou státech. Rozdíly v sledovaném období se pohybují přibližně v rozpětí 2400 – 3100 Kč v prospěch občanů ČR.

Státní dluh

- Podle kritérií EU pro vstup do evropské měnové unie (EMU) je nutné nepřesáhnout státní dluh více jak o 60% HDP a deficit státního rozpočtu nesmí překročit 3% HDP.
- Tab. 12: Státní dluh k HDP (v %)**

Země	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SR	41,5	34,2	30,5	29,6	27,9	35,6	41,0	43,4	52,4	57,2
ČR	28,9	28,4	28,3	27,9	28,7	34,6	38,4	41,4	46,2	46,0
EU	62,4	62,8	61,6	59,0	62,3	74,3	79,8	82,3	85,1	85,9

- ČR má v porovnání s EU a SR nižší zadlužení.
- V roce 2013 Slovensko dosahuje dluh 57,2% HDP, což se kriticky blíží k 60% hranici stanovenou EU jako maximum. Naopak v ČR se v roce 2013 podařilo dluh snížit v porovnání s rokem 2012 o 0,2%.

Pár otázek na závěr

- Poznáte veřejný nebo státní dluh ČR v Kč?
- Víte kolik činí dluh ČR v přepočtu na 1 obyvatele?
- Dokážete odhadnout o kolik Kč se dluh ČR v průměru zvětší za 1 sekundu?
- Víte kolik jsme již k dnešnímu dni zaplatili na úrocích z dluhu?

Zde máte odpověď

- Stav k 21.10. 2014 v 23.00 h
- **Veřejný dluh České republiky** 1 870 553 166 300 Kč
- **Státní dluh** 1 708 200 246 760 Kč
- Dluhy krajů, obcí a ostatní 162 352 919 541 Kč

- Počet obyvatel 10 532 303
- **Dluh na obyvatele** 177 601 Kč
- Veřejný dluh vůči HDP 47.35 %
- **Průměrná rychlost zadlužování** 3 330 Kč za 1 sekundu
- Průměrná rychlost úroků 95 Kč za 1 sekundu
- **Úroky z dluhu** 57 415 804 026 Kč

- Počet zaměstnaných 4 938 637
- Počet nezaměstnaných 582 520